

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa, 31 maja 2016 r.

Adam Bodnar

VII.600.9.2015. JZ

**Pani
Beata Szydło
Prezes Rady Ministrów**

Rzecznik Praw Obywatelskich w swoich działaniach od lat zwraca szczególną uwagę **na właściwe funkcjonowanie obywatelskiej inicjatywy ustawodawczej jako jednego z ważnych elementów państwa demokratycznego.** Problematyka realizacji praw zagwarantowanych obywatelom w art. 118 ust. 2 Konstytucji RP oraz ustawie z dnia 24 czerwca 1999 r. o wykonywaniu inicjatywy ustawodawczej przez obywateli (Dz.U. Nr 62, poz. 688 ze zm.; dalej jako: ustawa o wykonywaniu inicjatywy obywatelskiej) jest przez Rzecznika Praw Obywatelskich obserwowana oraz analizowana.

Dlatego pragnę zwrócić uprzejmie szczególną uwagę Pani Premier na potrzebę rozważenia zasadności wprowadzenia regulacji stwarzającej **możliwość składania podpisów drogą elektroniczną w ramach obywatelskiej inicjatywy legislacyjnej.** Wykorzystywanie nowoczesnych technologii mogłoby przysłużyć się zwiększeniu partycypacji obywatelskiej w życiu publicznym. Każda forma ułatwienia obywatelom udziału w bezpośrednim uczestnictwie kształtowania państwa, w moim przekonaniu, jest warta analizy.

Warto podkreślić, że potrzebę wprowadzenia zmian w ustawodawstwie dostrzegają niezależne ośrodki badawcze, które pracują nad konkretnymi propozycjami. W maju 2014

roku Instytut Spraw Obywatelskich (INSPRO) zorganizował debatę pt.: „Elektroniczna inicjatywa ustawodawcza – dlaczego w Unii Europejskiej funkcjonuje, a w Polsce nie?“, natomiast w 2015 roku poświęcił analizowanemu zagadnieniu ekspertyzę pt. „Elektroniczne poparcie inicjatyw obywatelskich” autorstwa Piotra Wagłowskiego.

W ramach rozważań nad mechanizmem elektronicznego zbierania poparcia pod inicjatywą ustawodawczą wskazano, że procedura elektronicznego podpisywania się w akcie poparcia inicjatywy mogłaby polegać na przykład na przesłanej drogą elektroniczną do organizatora (np. komitetu), podpisanej elektronicznie, treści proponowanego aktu prawnego. Inną procedurą może być zaprojektowanie w ramach Państwowej Komisji Wyborczej elektronicznej platformy bądź serwisu internetowego, względnie uruchomienie „usługi” w ramach serwisu ePUAP. W przypadku rozwiązania, które polegałoby na wskazaniu wymogów technicznych dla systemów teleinformatycznych każdy z zainteresowanych komitetów mógłby samodzielnie tworzyć środowisko teleinformatyczne (system teleinformatyczny), za pomocą którego realizowałyby kampanię gromadzenia poparcia (P. Wagłowski, *Elektroniczne poparcie inicjatyw obywatelskich*, Ekspertyza Instytutu Spraw Obywatelskich 2015).

Wskazana wyżej problematyka składania podpisów drogą elektroniczną w ramach obywatelskiej inicjatywy legislacyjnej była już podejmowana m.in. w toku wcześniejszych działań Ministerstwa Administracji i Cyfryzacji. Zamysł ten przedstawiono również w toku prac sejmowej Komisji Administracji i Cyfryzacji. Niestety, prace te nie zostały skutecznie zakończone.

Chciałbym również podkreślić, że Rzecznik Praw Obywatelskich zwracał się już do Prezesa Rady Ministrów w sprawie składania podpisów drogą elektroniczną w ramach europejskiej inicjatywy ustawodawczej. W wystąpieniu z dnia 5 stycznia 2012 r. (sygn. RPO – 691543 – I/1/MSW) Rzecznik przedstawił swoje stanowisko w sprawie zapewnienia polskim obywatelom możliwości uczestniczenia w kształtowaniu polityki Unii Europejskiej poprzez prawo do inicjatywy ustawodawczej, jednocześnie zwracając uwagę na zasadność wprowadzenia możliwości składania podpisów drogą elektroniczną w ramach krajowej inicjatywy ustawodawczej.

Warto zauważyć, że rozwój technologii przyczynił się do wprowadzenia nowoczesnych rozwiązań w odniesieniu do innego mechanizmu umożliwiającego obywatelom partycypację w życiu publicznym. W ustawie z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz. U. poz. 1195) **wprowadzono bowiem możliwość złożenia petycji za pomocą środków komunikacji elektronicznej.**

Rzecznik Praw Obywatelskich jako konstytucyjny organ ochrony praw i wolności **dostrzega potrzebę rozważenia zmian prawnych w ramach obywatelskiej inicjatywy ustawodawczej przewidujących umożliwienie składania podpisów drogą elektroniczną.**

W związku z powyższym, działając na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz.U. z 2014 r., poz. 1648 ze zm.) zwracam się do Pani Premier z uprzejmą prośbą o rozważenie możliwości wprowadzenia zmian w ustawie o wykonywaniu inicjatywy ustawodawczej przez obywateli oraz przedstawienie Rzecznikowi swojego stanowiska w tej sprawie.

Podpis na oryginale